ETELÄ-SUOMEN KALASTUSVAKUUTUSYHDISTYS
Mariankatu 18 A 10, 48100 Kotka. Puh. 0500 253 261. Y-tunnus 0223380-1
www.merikala.fi Sähköposti: etunimi.sukunimi@kymp.net

Eduskunnan maatalousjaostolle

Viite: Kutsu kuultavaksi maatalousjaostoon 5.10.2016

Asia: Etelä-Suomen Kalastusvakuutusyhdistyksen lausunto aiheesta: HE 134/2016 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi

30.40.62 Elinkeinokalatalouden edistäminen

Momentille 30.40.62 Elinkeinokalatalouden edistäminen on varattu 20 881 000 euroa, josta pääosa käytetään EU:n yhteisen kalatalouspolitiikan toteuttamiseen. Vuonna 2017 kokonaan kansallisesti rahoitettaviin menoihin arvioidaan tarvittavan 1 275 000 euroa. Tässä merkittävimmässä osassa on kalastajien vakuutusturva, johon arvioidaan ensi vuonna tarvittavan noin miljoona euroa.

Kalastusvakuutus on kalatalouden viimeinen kansallinen tukimuoto. Siitä säädetään laissa kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta (998/2012), jota on sovellettu vuodesta 2014. Tuon lain myötä kalastajien vakuutusturvaan liittyvät valtion kulut ovat tähän mennessä vähentyneet noin 250 000 eurolla vuodessa. Säästöä voi tulla luonnostaan vuosien mittaan lisää, kun kalastajien määrä vähenee ja toimijakohtaiset kalastuskiintiöt vähentävät kilpakalastuksen tarvetta.

Suomen EU-jäsenyyden alkuvuosina puhuttiin paljon läheisyysperiaatteesta, jonka mukaan päätökset tulisi tehdä mahdollisimman lähellä ihmistä. Käytännössä kalatalousalalla on etäännytty tästä periaatteesta, niin kuin budjettikohta 30.40.62 osoittaa. Vain kymmenesosa elinkeinokalatalouden budjetista käytetään kansallisiin hankkeisiin ja loppu menee EU:n yhteisen kalatalouspolitiikan toteuttamiseen.

Valtioneuvoston suunnitelmien mukaan vuoden 2018 budjetissa asetelma tulee olemaan vielä jyrkempi. Kalataloussektorille on asetettu puolen miljoonan euron säästötavoite ja tämä aiotaan ottaa kokonaisuudessaan kalastajien vakuutusturvasta. Kalastajien vakuutusturvan heikentämisellä saatavat säästöt ovat 0,02 promillea maa- ja metsätalousministeriön budjetista, joka on 2,5 miljardia euroa. Maa- ja metsätalousministeriön mukaan EU:n yhteisen kalatalouspolitiikan toteuttamiseen varatuista rahoista ei voida säästää, koska siellä säästetty raha vähentäisi Euroopan Unionista saatavaa rahoitusosuutta.

Maa- ja metsätalousvaliokunta käsittelee parhaillaan esitystä kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain muuttamiseksi, jonka tarkoituksena on saavuttaa edellä mainittu säästö. Tämä säästö aiotaan toteuttaa poistamalla troolipyydyksiltä vakuutusturva ja alentamalla rysä- ja venevahingoista maksettavia korvauksia. Hallituksen esityksen mukaan EU:n yhteisen kalatalouspolitiikan toteuttamisen osuus momentista 30.40.62 olisi vuonna 2018 jo noin 95 %.

Maa- ja metsätalousministeriön virkamiehet suunnittelivat jo viime vuonna, että kalastajien vakuutusturva poistetaan kokonaan. Tuolloin ministeri Tiilikainen keskeytti hankkeen. Nyt esitettävät vakuutusturvan heikennykset johtavat todennäköisesti siihen, että kalastusvakuutusyhdistykset eivät pysty jatkamaan toimintaansa. Jos trooleilta poistetaan vakuutusturva, troolikalastajat voivat vaatia kalastusvakuutusyhdistyksiä purettaviksi ja ainakin kahdessa yhdistyksessä heidän äänimääränsä riittää purkupäätöksen läpiviemiseen. Tällöin kalastajat eivät saisi lainkaan korvauksia myrskyjen tai hylkeiden rikkomista pyydyksistä ja Suomesta poistuisi viimeinenkin kansallinen kalatalouden tukimuoto. Budjetin momentille 30.40.62 jäisi vain EU:n yhteisen kalatalouspolitiikan toteuttaminen ja pieni määrä saimaannorppakorvauksia, joiden osuus momentista olisi 1 %.

Yksi hallituksen kärkihankkeista on ”Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi, kauppatase ja sininen biotalous nousuun”. Tämä hanke näyttää jäävän kauniiksi sanoiksi, kun taas vähätkin rahat otetaan pois käytännön sinisestä biotaloudesta.

30.40.51 Kalatalouden edistäminen

Kalatalouden Keskusliitto on kirjallisessa lausunnossaan kantanut huolta siitä, että momentti 30.40.51 Kalatalouden edistäminen on supistumassa kuluvaan vuoteen verrattuna 18 %. Syynä supistumiseen on, että kalastonhoitomaksujen kertymä jää budjetoitua pienemmäksi. Vähäisen kertymän syynä on viime hetken lakimuutos, jolla 65 vuotta täyttäneet vapautettiin kalastonhoitomaksun maksamisesta.

65 vuotta täyttäneiden osuus väestöstä on voimakkaassa kasvussa. On kestämätöntä, että kalatalouden edistämisen rahoitus on kokonaan työikäisen väestön varassa ja kasvava senioriväestö ei lainkaan osallistu rahoitukseen. Kannatan Kalatalouden Keskusliiton esitystä kalastuslain pikaisesta korjaamisesta tältä osin. Muutos on mahdollista toteuttaa jo tänä vuonna, koska kalastuslain perusteellinen valmistelutyö perustui ajatukseen kaikkia täysi-ikäisiä kalastuksen harjoittajia koskevasta kalastonhoitomaksusta.

Kotkassa 20. lokakuuta 2016

Teemu Tast
Toimitusjohtaja, maatalous- ja metsätieteiden maisteri
Etelä-Suomen Kalastusvakuutusyhdistys